Ἔτος Ε'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 22 ΙΟΥΛΙΟΥ 1894 Ἀριθ. 12

ΗΦΥΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνεργάται εἰσὶ δεκτοὶ πάντες. Δημοσιεύονται τὰ ἐγκρινόμενα ἔργα, καὶ αἱ εἰκόνες συνεργατῶν καὶ καλλιτεχνημάτων. Ἀγγελίαι μετ' εἰκόνων. Συνδρομαὶ δεκταὶ εἰς χαρτονόμισμα παντὸς ἔθνους προπληρωτέαι.

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἕκαστον φύλλον λεπτὰ 15. Πώλησις εἰς τὰ κιόσκια καὶ πρακτορεῖα. Τόμοι ἁπλ. δρ. 8, χρυσόδ. 10. Ἐξωτ. φρ. 14. Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι μέρος δωρεὰν εἰς τὰ λαχεῖα καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς «Φύσεως».

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Βουλῆς ἀριθ. 2 καὶ ὁδὸς Κυνοσάργους ἀριθ. 34.—ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: Ἐσωτερ. δρ. 8,—Ἐξωτερ. φρ. 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. **Οἱ ἐλλείποντες δεσμοὶ** ὑπὸ Γουλ. Ι. Ἰωαννίδη.— **Στιγμαὶ ἀθυμίας,** ὑπὸ Λ. Χ. Ζ.-Blaise Pascal (μετ' εἰκόνος) ὑπὸ Γ. Δ. Ι.—**Ἀναμνήσεις Αἰγύπτου.** **Ἤτοι ἐπίσκεψις πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Φύσεως καὶ οἱ ἐκεῖσε Ἕλληνες** ὑπὸ ἔποψιν κοινωνικήν, ἱστορικὴν καὶ ἐμπορικὴν (συνέχεια) μετ' εἰκόνων ὑπὸ Φ. Π.—**Θὰ σοῦ πῶ!** (διήγημα) ὑπὸ Ἀνδρ. Α. Ἀβούρη.— **Χρονικά,** ὑπὸ Φρίκ.—**Αἰνίγματα.**—**Ἀλληλογραφία.**—**Ἡμερολόγιον τῆς «Φύσεως».**

ΟΙ ΕΛΛΕΙΠΟΝΤΕΣ ΔΕΣΜΟΙ

Ὁ κ. Curtis, ὁ ἀμερικανὸς νομοδιδάσκαλος καὶ συγγραφεύς, ἀξιόλογόν τι ἐξειργάσατο ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ συγγραφῇ περὶ τῶν ἀποδείξεων—ἢ ἀκριβέστερον, τῆς ἐλλείψεως ἀποδείξεων — τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως. Ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα ἐξ ἀπόψεως νομικῆς, τουτέστι νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοὺς ἀνεγνωρισμένους κανόνας τῆς ἀποδείξεως καὶ νὰ καταδείξῃ, ὁπόσον ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως στηρίζεται ἐπὶ ἀληθειῶν, αἵτινες ἐνώπιον δικαστηρίου ἤθελον γίνει ἀποδεκταί, νόμιμον ἀποτελοῦσαι ἀπόδειξιν.

Δὲν προτίθεμαι σήμερον νὰ φέρω κρίσεις ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Curtis, ἀλλὰ μόνον βλέμμα ἐλεύθερον θὰ ῥίψω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γενικοῦ ἀντικειμένου, ἐπιφυλασσόμενος ἐν προσεχεῖ τῆς «Φύσεως» φύλλῳ νὰ ἐνδιατρίψω μετὰ τῶν ἀναγνωστῶν της ἐπ' ὀλίγον εἰς τὰς ὡραίας σελίδας τῆς συγγραφῆς τοῦ σοφοῦ ἀμερικανοῦ νομοδιδασκάλου.

Δὲν ἰσχυρίζομαι, ὅτι ὁ καλούμενος νόμος «τῆς φυσικῆς ἐκλογῆς» ἢ «τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ ἱκανωτέρου», στερεῖται βάσεως, ὑποστηρίζω ὅμως, ὡς ἀρκούντως εὐκρινῶς καταδειχθέν, ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ τῶν γνώσεών μας καταστάσει, οὐδεὶς ἀδιάρρηκτος δεσμὸς δύναται νὰ καθιδρυθῇ μεταξὺ τῶν ποικίλων εἰδῶν τῆς αὐτῆς γενικῆς ὁμάδος, ἵνα μὴ εἴπω τι περὶ τῶν γνωστῶν, πολυαριθμοτέρων καὶ μᾶλλον ἰσχυρῶν διαστάσεων ὁμάδος ἀπὸ ὁμάδος. Λίαν ἀξιοσημείωτον τυγχάνει, ὅτι ὁ Δαρβῖνος ἐν τῷ διασήμῳ αὐτοῦ ἔργῳ «Ἡ καταγωγὴ τῶν εἰδῶν» ἀποτυγχάνει νὰ καθορίσῃ «ἓν εἶδος». Οὐδεμία ἀπόπειρα πρὸς καθορισμὸν τοῦτον γίνεται παρ' αὐτῷ τῷ βιβλίῳ τοῦ.

Ὁ φυσιοδίφης δύναται νὰ καταδεικνύῃ, ὡς ὁ Δαρβῖνος κατέδειξεν, ὅτι λίαν σημαντικαὶ παραλλαγαὶ δύνανται νὰ παραχθῶσι διὰ τῆς διασταυρώσεως περιστερῶν διαφόρων εἰδῶν· δὲν ἐπιχειρεῖ ὅμως νὰ καταδείξῃ, ὅτι

BLAISE PASCAL—*Αἱ σπουδαιότεραι σκηναὶ τοῦ βίου του.*

μεταξὺ ὅλων αὐτῶν ἀτῶν παραλλαγῶν» ἄλλο τι ἢ περιστερὰ ἀνεφάνη ποτε. Τὸ εἶδος ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς δι' εὐφυοῦς χρήσεως παραχθεῖσας ποικιλίας διετηρήθη.

Ἀλλ' ἀφῶμεν τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ ταῦτα θέματα εἰς τοὺς ἐμπείρους τῆς φυσικῆς ἱστορίας, καὶ στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰς ἐναργεῖς ἀληθείας, αἵτινες πρόκειται εἰς τὴν παρατήρησιν παντὸς ἐρευνητοῦ.

Καταφαίνεται εὐκρινῶς, ὅτι ὑφίστανται τινες ἐξόχως εὐρεῖαι γραμμαὶ δροθεσίας μεταξὺ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ πάντων τῶν ἄλλων γενῶν τῶν ζώων, καὶ ὅτι αἱ γραμμαὶ αὗται δύνανται καλῶς νὰ καθιδρυθῶσι χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῇ τις τὴν Ἀποκάλυψιν, καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ψυχολογικὰ ἄλλα συστήματα ἢ ὑλιστικά. Ἰδιότητές τινες καὶ πράξεις ὑφίστανται κοιναὶ εἰς ἁπάσας τὰς τάξεις καὶ τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων, ἰδιότητες, ὧν ἴχνη οὐδὲν τῶν κτηνῶν καταδείκνυσι, πράξεις ἃς οὐδὲν τῶν ἀλόγων ἐπιτελεῖ.

1.— Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ ἐμπορεύεται. Αὐτοὶ οἱ ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι ἄγριοι ἐμπορεύονται. Δὲν ἔχουσιν ἴσως ὡρισμένα μέτρα ἀξίας, οὔτε νομίσματα, ἀλλὰ συναλλάσσονται ἐν τούτοις πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀνταλλάσσουσι πράγματα ἀντὶ πραγμάτων. Ἀνεκαλύφθη ποτὲ γένος κτηνῶν διεξαγόντων τοιοῦτόν τι; Κύων μέγας δυνατὸν νὰ ἔχῃ ὀστοῦν, ἐνῷ ἄλλος μικρὸς τεμάχιον ἄρτου. Πιθανὸν ὁ μικρὸς κύων νὰ προτιμᾷ τὸ ὀστοῦν, ὁ δὲ μέγας τὸν ἄρτον, ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἀνταλλαγῆς οὐδόλως φαίνεται νὰ ἐπῆλθέ ποτε αὐτοῖς. Ὁ μέγας κύων δυνατὸν νὰ ἀποδιώξῃ τὸν μικρὸν καὶ ἁρπάσῃ τὸν ἄρτον του· καὶ δυνατὸν τότε ὁ μικρὸς κύων ὑπεκφεύγων νὰ ἀναλάβῃ τὸ ὀστοῦν, ὅπερ ὁ μέγας κύων κατέλιπε· ἀλλ' οὐδεμία ἀνταλλαγῆς ἰδέα ὑφίσταται.

2.— Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ ὀψοποιεῖ. Ὁ ἄγριος Κομάκχος γνωρίζει νὰ μαγειρεύῃ τὸν ἐξ ἀραβοσίτου πολτόν του καὶ νὰ φρύγῃ τοὺς δημητριακούς του καρπούς. Ἡ δύναμις τοῦ πυρός, ἐν καιρῷ ψύχους, παρέχοντος εὐεργετικὴν θερμότητα, δὲν τυγχάνει ἄγνωστος εἰς τὰ κτήνη. Ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἀνάψεως πυρᾶς ἢ διατηρήσεως τοιαύτης διὰ τῆς προσθήκης καυσίμου ὕλης, οὐδέποτε φαίνεται εἰσελθοῦσα εἰς τὴν κεφαλὴν ἀλόγου τινός. Κύων θηρευτικὸς αἰσθάνεται τὰ μάλιστα τὸ ψῦχος. Ἀρέσκεται νὰ κατακλίνηται ἐπὶ τοῦ τάπητος, παρὰ τὴν πυράν, ἐν ψυχρᾷ ἡμέρᾳ. Ἀλλ' ὁπόταν τὸ πῦρ καταπίπτῃ εἰς τέφραν, ἐπὶ μᾶλλον δὲ καὶ μᾶλλον ἐλάσσονα ἀναδίδῃ θερμότητα, καίτοι εὐκρινῶς, καταβλέπει, ὅτι πάσχει ἐκ τοῦ ψύχους, οὐδέποτε σκέπτεται νὰ ἐπιθέσῃ νέαν ὕλην, ἂν καὶ τὸ κιβώτιον μετὰ τῶν ξύλων παράκηται. Ἐν Ἀφρικῇ, ὁπόταν συνοδεία ἀπερχομένη τοῦ τόπου τῆς κατασκηνώσεώς της πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας, δὲν ἀποσβέσῃ τὴν πυράν, οἱ πίθηκοι θὰ συνέλθωσι περὶ αὐτὴν καὶ μεγάλως θὰ εὐχαριστηθῶσι θερμαινόμενοι· πλὴν ἀλλ' ὅμως θὰ συνωθοῦνται ἐκεῖ περὶ τὸ ἐκπνέον πῦρ καὶ τὴν θερμὴν τέφραν, μέχρις ὅτου ὁ τελευταῖος ἐκπνεύσῃ σπινθήρ· οὐδεὶς αὐτῶν θέλει ποτὲ σκεφθῇ νὰ ἀνανεώσῃ τὸ πῦρ, καίτοι τὰ πέριξ δάση πληροῦνται ξύλων ξηρῶν, ἅτινα θὰ ἀπετέλουν ἔξοχον πρὸς καῦσιν ὕλην. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ δύναται πράγματι νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ πῦρ.

3.— Ὁ ἄνθρωπος εἶναι λυγίφθογγον πλάσμα. Τὰ πτηνὰ πράττουσί τι, ὅπερ καλεῖται ᾆσμα· ἀλλ' οὐδέν ποτε πτηνὸν ἐπενόησε ἠχόν τινα ῥυθμικόν. Ἡ ὀκτάβα τῆς ἀνθρωπίνης μουσικῆς φαίνεται οὖσα καθ' ὁλοκληρίαν ἄγνωστος εἰς τὴν ὅλην κτηνώδη δημιουργίαν. Ὡρισμέναι μονάδες μεταξὺ τῶν κατωτέρων ζώων ἐξεδήλωσαν εἶδος αἰσθητικότητος πρὸς ὡρισμένους συνδυασμοὺς μουσικῶν ἤχων. Εἶδόν ποτε κύνα, ὅστις ὠλόλυζε συμπαθητικῶς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὡρισμένων τοῦ βιολίου ἤχων. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο τεκμήριον, τὸ μουσικὸν τοῦ κυνὸς καταδεικνῦον. Φρονῶ, ὅτι ἐντελῶς ἀσφαλὴς θέλει τις εἶσθαι, προσφέρων ἀμοιβὴν ἑκατομμυρίων, ἂν τι κτῆνος κατεφαίνετό ποτε ἱκανὸν νὰ παίξῃ μουσικὸν τεμάχιον ἐπὶ τοῦ βιολίου. Ἔτι πρός. Εἰμὶ βέβαιος, ὅτι κτῆνος οὐδὲν θέλει δυνηθῆ ποτε νὰ συνθέσῃ σκοπόν τινα μουσικόν. Ἀλλ' ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδόλως τὴν τέχνην τῆς μουσικῆς ἐδιδάχθησαν, οὐδὲν περὶ μουσικῆς, ὡς γέγραπται, εἰδότες, δύνανται νὰ συνθέσωσι μουσικήν, τὴν ᾄδουσι, τὴν παίζουσι καὶ τὴν ἀναπαράγουσι κατὰ βούλησιν.

4.— Ἡ διάθεσις πρὸς ἐνδειξιν σεβασμοῦ διὰ τοὺς νεκροὺς εἶναι ἰδιάζον τῷ ἀνθρώπῳ αἴσθημα, οὗτινος οὐδὲν τῶν κτηνῶν συμμετέχει. Ἐνῷ τινὰ τῶν ἀλόγων εἰσὶ πεπροικισμένα προφανῶς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ σκέπτεσθαι, ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ ἐκδηλοῖ σεβασμὸν πρὸς πτῶμα τοῦ εἴδους του. Θλῖψις ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ συντρόφου ἀφ' ἑνὸς· σεβασμὸς πρὸς τὸν νεκρὸν πτῶμα ἑνὸς τῶν τοῦ αὐτοῦ μεθ' ἡμῶν εἴδους, ἀφ' ἑτέρου. Ἡ *θλῖψις* καταφαίνεται ἔστιν ὅτε παρὰ τινι τῶν κατωτέρω ζώων, ἀλλ' ὁ *σεβασμὸς* παρὰ μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπαντᾶ. Ἡ ἀνθρωπίνη αὕτη διάθεσις τῆς ἐνδείξεως σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νεκροὺς ἡμῶν εἶναι θαυμασία, καίτοι σκοτεινὴ ἔνδειξις τοῦ ἐμφύτου ἡμῶν αἰσθήματος περὶ τῆς ἀθανασίας ἡμῶν· κατ' ἔνστικτον αἰσθανόμεθα σέβας πρὸς τὸ γήϊνον σκήνωμα, διότι ὑπῆρξέ ποτε τὸ οἴκημα πνεύματος ἀθανάτου.

Ὅταν ὁ Hotspur ἔπεσεν ἐν τῇ πρὸς τὸν πρίγκηπα Ἐρρῖκον μάχῃ καὶ τὸ εὐγενὲς πνεῦμα ἐφυγαδεύθη, ὁ Σαίξσπηρ λέγει διὰ τοῦ στόματος τοῦ πρίγκηπος Ἐρρίκου·

—Ὅταν τὸ σῶμα τοῦτο περιεῖχε ἓν πνεῦμα,
Ἓν βασίλειον δι' αὐτὸ ἦτο ὅριον πολὺ μικρόν.
Ἀλλὰ τώρα δύο ὀργυιαὶ τῆς εὐτελεστέρας γῆς εἶναι χῶρος ἱκανός.

Δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὸν Πρίγκηπα ἐκφέροντα τοὺς λόγους τούτους, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται βαθὺ σέβας πρὸς τὸ πτῶμα τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἀνδρείου ἐχθροῦ, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχε πέσει διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Πρίγκηπος. Ἀλλ' ὅταν πάλιν ὁ Πρίγκηψ Ἐρρῖκος ἐμαθεν, ὅτι ὁ Falstaff ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ, ἀνεφώνησεν· «Θὰ προτίμων νὰ ἔχανον ἄλλον καλλίτερον ἄνδρα» Ἐνταῦθα βλέπομεν, ὅτι ὀλίγον ὑπολήπτεται τὸν χαρακτῆρα τοῦ Falstaff, ἐν τούτοις θλίβεται ἀπωλέσας αὐτόν· διότι ὁ Sir John εἶχε διασκεδάσει τὸν Πρίγκηπα, καὶ ἡ διασκέδασις εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἴς τινας ἀνθρώπους. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ σεβασμοῦ καὶ θλίψεως διὰ τὸν νεκρὸν, εὐκρινῶς ἐνταῦθα ἐμφαίνεται ὑπὸ τοῦ μεγάλου δραματικοῦ, ὅστις *ἀνεκράτει τῇ φύσει τὸ κάτοπτρον*.

Κατὰ κυνὸς ἐν θανάτου ἀγωνίᾳ, θέλουσιν ἐπιπέσει οἱ ἄλλοι κύνες τῆς αὐτῆς ἀγέλης, θὰ κατασχίσωσι καὶ κατασπαράξωσιν αὐτὸν *ἀσπλάγχνως*· ὅταν δὲ τοῦ θανάτου ἡ πάλη παρέλθῃ, οἱ ἐπιζῶντες θέλουσι βραδέως ἀπομακρυνθῆ ἐκεῖθεν, ὀλακτοῦντες ὀργίλως, ὡσεὶ ὕβριν θεωροῦντες τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου των, προσγενομένην παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς λοιποὺς τῆς ἀγέλης.

Οὐδὲν ἐδυνήθην νὰ ἀνεύρω, ὅπερ τὴν ἐλαχίστην νὰ προδίδῃ πιθανότητα, ὅτι κτῆνος τι φέρει ἐν ἑαυτῷ ἴχνος συνειδήσεως. Ἡ ὅλη ἄλογος δημιουργία καταφαίνεται οὖσα ἐξ ὁλοκλήρου ἐνδεὴς ἠθικῶν δυνάμεων ἢ ἱκανότητός τινος, ὅπως διακρίνῃ τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, ὡς τοιούτων. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ἠθικὸν ζῶον, γνωστὸν ἡμῖν. Ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι ποικίλλει ὁ βαθμὸς τῆς ἠθικῆς δυνάμεως παρὰ τοῖς διαφόροις ἀνθρώποις ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ κατὰ διαφόρους χρόνους, οὐδόλως ἐπὶ τοῦ ἐπιχειρήματος ἡμῶν ἐπιδρᾷ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἄνθρωπος, εἶναι ἠθικὴ ὕπαρξις, καὶ ἡ μονη ἐπὶ τῆς γῆς ζῶσα ἠθικὴ ὕπαρξις, τοῦτο ἀρκεῖ δι' ἡμᾶς.

6 — Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ ἀναφαίνεται κάτοχον τῆς ἱκανότητος, ὅπως προξενῇ ἡ ἐκτιμᾷ τὸ εὐτράπελον. Εἶναι τὸ μόνον ζῶον, ὅπερ γελᾷ. Τίς ποτε ἐγνώρισε κτῆνος νὰ ἀστεΐζηται; Ἡ ἔννοια τοῦ κωμικοῦ καὶ γελοίου εἶναι ἐξόχως ἀνθρωπίνη ἔννοια.

Οὕτως ἂν δυνάμεθα σαφῶς νὰ ἐκκαθαρίσωμεν ἐξ διακεκριμένας δυνάμεις, ἃς ὁ ἄνθρωπος, ὡς γένος, κατέχει καὶ κοινῶς ἀσκεῖ, δυνάμεις τῶν ὁποίων ἴχνη οὐδὲν τῶν κτηνῶν προδίδει, δὲν εἶναι εὔλογον νὰ εἴπωμεν, ὅτι δικαιούμεθα νὰ ζη-

τήσωμεν, ὅπως οἱ ἐλλείποντες κρίκοι συμπληρωθῶσι πρὶν ἢ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος προῆλθε δι' ἐξελίξεως ἐκ τῶν κατωτέρων ζώων; Τοιαύτη ἐξέλιξις φυσικῶς θὰ ἀνέμενέ τις ὅπως καταλίπῃ ἴχνη καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν πορείαν· ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἴχνη ταῦτα οὐδαμῶς καταφαίνονται οὐδ' ἐν αὐτῇ τοῦ Δαρβίνου τῇ «Καταγωγῇ τῶν Εἰδῶν», θέλομεν δικαίως ἀπορρίψει τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως.

Γουλ. Δ. Ἰωαννίδης.

ΣΤΙΓΜΑΙ ΑΘΥΜΙΑΣ

Εἰς ἔρημον νεκρόπολιν τῆς γῆς ἐγὼ διαβάτης
ἔρημος, πλάνης πρὸς στιγμὴν ὡδήγησα τὸ βῆμα
τὸ σφαλερὸν ἐκ τῶν τρυφῶν ζωῆς μωρᾶς, ἀστάτης
καὶ ἐκάθησα κατάκοπος εἰς φιλικόν τι μνῆμα.

Ἐκεῖ εἰς μόνην τῶν θνητῶν τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν
στηρίξας εἰς τὰς χεῖράς μου ὠχρὰς ὑπὸ τῶν χρόνων
τοὺς πάλλοντας κροτάφους μου ἐζήτουν ἡσυχίαν
τοῦ νοῦ, τῶν τόσων σκέψεων, τῶν τῆς καρδίας πόνων.

Τὰς χεῖράς μου νὰ πέσωσιν ἀφῆκα πλὴν ταχέως
ἰδὼν ὡς ἐν ὁράματι διὰ τῆς φαντασίας
κάρας πολλὰς καὶ φέρετρα, τίς οἶδ' ἂν βασιλέως
ἠτό τις ἴσως ἐξ αὐτῶν! — πολλὰς ὀστῶν σωρείας.

Καὶ εἶπον «Ἄνθρωποι, ἰδοὺ τὸ τέρμα τῆς ζωῆς σας
μία κάρα, λίγα κόκκαλα, ὀλίγον μόνον χῶμα,
τοιαύτ' εἶνε, θαυμάσετε, ἡ πρότερον μορφή σας,
ἣν κατεργάζεται ὁ Καιρὸς εἰς τὸ ψυχρόν του δῶμα.

Ὁ Χρόνος ὁ φθοροποιὸς, ὅστις καταβροχθίζει
ἀεὶποτε βουλιμιῶν τὸν σάρκινόν μας φόρον,
ὅστις ἐκ τῆς τραπέζης του τῆς εἰδεχθοῦς σκορπίζει
τινὰς ἀσάρκους σκελετούς, τῆς Ἐπιστήμης δῶρον!

Φεύγει ὁ λαίμαργος Καιρὸς καὶ ἡ ἐργᾶτις Φύσις
πάντοτε εἶνε ἀκάματος, τὰ πάντα μεταβάλλει,
γίνεται σκώληξ ὁ θνητὸς καὶ ὁ σκώληξ πλὴν ἐπίσης
γίνετοι χῶμα, ἢ φυτόν, ἢ ὕπαρξίς τις ἄλλη.

Κι' ἐκ τῶν μορίων τοῦ θνητοῦ θνητὸς μεταμορφοῦται,
καθὼς τὸ νέφος ἐξ ἀτμῶν, καὶ ὡς ἐκεῖνο σβύνει,
τὸ πᾶν γηράσκει καὶ ἠβᾷ, φθίνει, ἀνανεοῦται,
καὶ ὄψιν μόνον ἤλλαξε πᾶν ὅ,τι ἔχει γίνει.

Τί ἦσο ἄρα πλὴν πλασθῆς; . . . Ἀ! τοῦτο δὲν γνωρίζεις . . . .
εἶν' ἡ ἀρχή σου σκοτεινή, μυστήριον ἡ λύσις
καὶ τὸ μυστήριον αὐτὸ νὰ λύσῃς μὴ ἐλπίζεις . . .
πλὴν μόνον γνώριζε Μηδέν, ὅτι δὲν ἔχ' ἡ Φύσις.

Ἡ Φύσις εἶνε ἄπαυστος φθορά, δημιουργία
ὕλης ἐν νεκρικῇ σιγῇ μυστηριώδει ἅμα,
ὀλίγα ταύτης μόρια κι' ἐν τούτοις τὰ στοιχεῖα
συγκεντρωμένα ἅπαντα. Νὰ, τὸ τοῦ βίου δράμα.

Τύχης ἀστάτου ἕρμαιον πολυπαθὲς πλανῶμαι
μὲ βήματα μεθυσφαλῆ ᾁδίζων πρὸς τὸ μνῆμα,
ὁ δρόμος γέμει ἀκανθῶν καὶ στένων καταρῶμαι
τὴν Δύναμιν, ἥτις σκληρὸν κατέστησέ με θῦμα.

Πρὸς τί, πρὸς τί τοῦ βίου μας τόσαι ταλαιπωρίαι
ἐὰν ἀπείρου ἤμεθα τὸ προϊὸν Σοφίας;
μὴ Βάσανος καὶ Δάκρυα καὶ Πόνοι καὶ Πικρίαι
ὑπὸ Αὐτῆς λαμβάνωνται μετ' ἄλλης σημασίας;

Τὶς δὲν ἐπόθει εἰς τὴν γῆν ποτὲ νὰ μὴ εἶχ' ἔλθει;
εἰς τ' ἀχανοῦς τὴν ἔκτασιν νὰ πλέῃ ἀορίστως;
ἢ εἰς τὴν γῆν ἐρχόμενος ἐκ ταύτης νὰ ἀπέλθῃ
πλήρης βασάνων καὶ χωρὶς σκοπὸν τινα πρωτίστως;

Τί μ' ὠφελεῖ ἂν πτέρυγας τὸ λογικὸν μου ἔχῃ;
— ὡς αἱ Ἰκάρου τήκονται καθόσον ἀνυψοῦται —
ἂν τὸ παρὸν καὶ παρελθὸν ταχέως ἀνατρέχῃ,
ἀφοῦ τὸ μέλλον σκοτεινὸν πρὸ τούτου ἐφαπλοῦται;

Εἰπέτε μοι, εἰπέτε μοι, σοφοί, οἱ ἐν τῇ κτίσει,
πρὸς τί νὰ ἔλθω εἰς τῆς γῆς τᾶ ἄδηλα τὰ μέρη;
καὶ τί ἐν ταύτῃ ἀπέκτησα; τί θέλω ἀποκτήσει:
καὶ θνήσκων τί πλησίον μου ἐκ ταύτης θέλω φέρει;

Σιωπᾶτε, ναί! καὶ ἡ ψυχρὰ ἡ σιωπὴ ἐκείνη
προδίδει μίαν σκέψιν σας ἐν πλήρει ἀληθείᾳ,
—ἐὰν Σοφία ἔπλασσε τὸν κόσμον καὶ ἰθόνῃ
ὁ κόσμος δὲν ἐγένετο οὐχ ἧττον ἐν σοφίᾳ!—

Ἂς φεύγωσιν αἱ ὀχληραὶ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου,
ἀφοῦ οὐδὲν τὸ σταθερόν, ἀφοῦ τὸ πᾶν ἀπάτη,
τὴν ὥραν ἀνυπόμονος ποθῶ τῆς τελευτῆς μου
καὶ — Ματαιότης — ἔστω μοι ἡ λέξις ἡ ὑστάτη.

Ἐλπίζω, ὅτι γρήγορα θὰ φύγῃ ἡ νεότης
ὡς ἀπιοῦσα ὤχετο ἡ παιδικὴ ἡλικία
καὶ τὸ σαθρὸν τὸ σῶμά μου ἡ νεκρικὴ ὠχρότης
θέλει καλύψει ἐν τῇ ψυχρᾷ τοῦ τάφου μου σκοτίᾳ.

Ἐκεῖθεν πλέον πᾶσα ἐλπὶς ἄκαρπος θέλει μείνει.
—Ἂν ἡ ψυχὴ εἶν' ἄυλος, τί θέλει εἰς τὴν ὕλην;
Ἂς φεύγωσιν αἱ ἡμέραι μου, τὸ λογικὸν ἂς φθίνῃ,
ἐγὼ προσμένω ἀτάραχος τὴν τελευταίαν δείλην.

Ἐξέταζε τὰς ἡδόνας, τὰ θάσανα τοῦ βίου,
θνητέ, καὶ μένε ἄπαθής. Τὸ δάκρυ θὰ ζητήσῃ
ὁ γέλως σου ἀεὶποτε καὶ διὰ τοῦ δακρύου
θέλει ἔλαστάν' ἡ συμφορά, πρὶν ἡ χαρὰ αὐξήσῃ.

Ἰδέ, ἂν τι ἀπέκτησες γελῶν ἢ καὶ δακρύων! . . . .
ἐγὼ τοὐλάχιστον οὐδέν, οὐδὲ τι θ' ἀποκτήσω.
Ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος διέρχομαι τὸν βίον,
καὶ ἄπαθής, ἀτάραχος εἴθε! νὰ τελευτήσω.

Καὶ τοῦ ψυχροῦ τοῦ τάφου μου τὴν ἄκραν ἡσυχίαν
μὲ θρήνους μὴ ταράξητε, ὅταν ἐγὼ ἀποθάνω,
ψυχρὰν νὰ ἀντιτάξητε ποθῶ φιλοσοφίαν
καὶ τίποτε μὴ γράψητε σ'τὸν τάφον μου ἐπάνω.

Ζάκυνθος 1890.

Α. Χ. Ζ.

BLAISE PASCAL

Τὸ ὄνομα τοῦ Blaise Pascal εἶνε ἓν τῶν μεγάλων ὀνομάτων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἔζησε καθ' ὃν χρόνον θρησκεία πεπλανημένη καὶ αὐλὴ πλήρης διαφθορᾶς παρεσκεύαζον τὴν ὁδὸν διὰ τὴν φοβερὰν τῆς Γαλλίας ἐπανάστασιν.

Ἐγεννήθη ἐν Auvergne τὴν 19 Ἰουνίου 1623. Ἦτο μόλις τριῶν ἐτῶν, ὅτε ἡ μήτηρ του ἀπέθανεν, καταλιποῦσα αὐτὸν ὀρφανὸν, ὡς καὶ δύο ἔτι μικρὰς του ἀδελφάς. Ὁ πατὴρ του Στέφανος Πασκὰλ ἐθρήνησε μεγάλως τὴν ἀνεπανόρθωτον ταύτην ἀπώλειαν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερώσῃ ἑαυτὸν ἐντελῶς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του. Ἦτο συνετὸς πατήρ, καὶ ἀναλόγως τῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐτύγχανεν ἐγκρατὴς τῶν μαθηματικῶν, ὡς ἦτο καὶ φύσει φιλόσοφος. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὁ παῖς Blaise ἐπεδείξατο ἀσυνήθη ἐν πᾶσι πρωϊμότητα, ἣν ὁ πατήρ του καλὸν ἔκρινε νὰ παρακωλύσῃ καὶ ἀποθαρρύνῃ. Ὁ σοφὸς γονεὺς ἐφρόνει, ὅτι κατὰ τὰ τρυφερὰ τοῦ υἱοῦ *του* ἔτη, αἱ θετικαὶ ἐπιστῆμαι δυνατὸν νὰ καταδειχθῶσιν, ὡς λίαν αὐστηρὰ σπουδὴ δι' αὐτόν, διὸ καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι δέον νὰ ἐκμάθῃ πρῶτον τὴν Λατινικὴν, εἶτα δὲ τὰ μαθηματικά. Ὁ Blaise ἦτο λίαν περίεργος νὰ μάθῃ τι περὶ τῆς ἀπηγορευμένης ταύτης σπουδῆς. Θὰ ἠρώτα τοὐλάχιστον τὸν πατέρα του, τί ἦσαν τὰ μαθηματικά.

Ἐλέχθη τί περὶ γεωμετρίας.

—Ἡ γεωμετρία, ἀπήντησε διὰ βραχέων ὁ πατήρ του, εἶνε ἐπιστήμη, ἥτις διδάσκει τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς ἀκριβῶν σχημάτων καὶ τῆς ἐξευρέσεως τῶν σχέσεων, ἃς πρὸς ἄλληλα ἔχουσι.

Ἀφοῦ δὲ ἀπήγγειλε τὸν ὁρισμὸν τοῦτον, εἶπεν αὐτῷ νὰ

μὴ σκέπτηται πλέον ἢ ὁμιλῇ περὶ αὐτοῦ. Πλὴν ἀλλ' ὅμως, ἡ ἔμφυτος ῥοπὴ ἀνευρίσκει πάντοτε τὴν ὁδὸν αὐτῆς. Ἐὰν ἔδει νὰ σπουδάζῃ τὴν Λατινικὴν ἐν ὥραις μελέτης. βεβαίως θὰ ἠδύνατο νὰ διασκεδάζῃ, ὡς ἠρέσκετο, κατὰ τὸν χρόνον τῆς σχολῆς. Ἐν εὑρεῖ δωματίῳ, μόνος ἐντελῶς, διὰ τεμαχίου ἄνθρακος προσεπάθει νὰ σύρῃ τελείους κύκλους καὶ τρίγωνα καὶ νὰ ἐξευρίσκῃ ἐν τίνι συγγενείᾳ εὑρίσκονται ταῦτα πρὸς ἄλληλα. Ἡμέραν τινὰ ὁ πατήρ του εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ υἱός του ἠσχολεῖτο οὕτω. Τὰ μάλιστα προσηλωμένος εἰς τὰς ἐρεύνας του, οὐδόλως ἐνόησε τὴν παρουσίαν τοῦ πατρός του. Ὁ πατήρ του τότε ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἔπραττεν. Ὁ δ' υἱὸς ἀπήντησεν, ὅτι προσεπάθει νὰ κατορθώσῃ τοῦτο καὶ τοῦτο.

— Καὶ τί σὲ ἔκαμε νὰ σκεφθῇς οὕτω ; εἶπεν ὁ πατήρ.

— Διότι ἀνεκάλυψα αὐτό, ἦτον ἡ ἀπάντησις. Καὶ ὁ παῖς προΐδη βαθμηδὸν ὀπισθοχωρῶν, μέχρις ὅτου ἀφίκετο εἰς τοὺς ὁρισμοὺς καὶ τὰ ἀξιώματα, ἐφ' ὧν ἡ γεωμετρία ἅπασα στηρίζεται. Ὁ εὐτυχὴς πατὴρ ἐνεπλήσθη τότε χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἐνδείξει ταύτῃ τῆς τοῦ υἱοῦ του μεγαλοφυΐας.

Ἔτη κατόπιν, ὁπόταν εὑρίσκετο χάριν ἐπισκέψεως παρὰ τῇ ἀδελφῇ τοῦ Jacqueline, ὁ κώδων ἐκκλησίας ἀντήχησεν. Ἡ ἀδελφή του εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ δὲ Πασκὰλ ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα αὐτῆς, ἀλλὰ δι' ἄλλης μικρᾶς θύρας. Κατὰ τύχην, ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας τοῦ κήρυκος ἦτον ἡ ἔναρξις τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Κατέδειξε τίνι τρόπῳ ἄνθρωποι ἀγαθοί, ἀναμιγνυόμενοι εἰς κοσμικὰς σχέσεις, θέτουσι κωλύματα ἐν τῇ ὁδῷ τῆς σωτηρίας των, καὶ οὕτω βαίνουσιν, ὡσεὶ μέλλοντες ν' ἀπολέσωσι τὴν ἀμοιβὴν τῆς οὐρανίου προσκλήσεως. Ὁ Πασκὰλ ἐσκέφθη, ὅτι ἡ διδασκαλία αὕτη ἀκριβῶς ἀπηυθύνετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἀπεδέχθη αὐτὴν ὡς εἰδοποίησιν, πεμφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἔσχεν ὁμοίως ἑτέραν πολλῷ σοβαροτέραν εἰδοποίησιν, ὅτε μόλις διεσώθη ἐκ φρικώδους θανάτου. Ἡμέραν τινὰ μετέβαινεν εἰς Neuilly, ἐπὶ ὀχήματος συρομένου ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. Φίλοι πολλοὶ συνώδευον αὐτόν· ἦτο ἑορτὴ καὶ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ περίπατος ἐπὶ τῆς ἐκεῖ γεφύρας. Ἡ γέφυρα ἦτο ὑψηλή, μέρος δὲ μόνον αὐτῆς ἐπροστατεύετο διὰ χθαμαλῶν κιγκλίδων. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς γεφύρας οἱ δύο πρῶτοι ἵπποι ἀφηνίασαν καὶ ὁρμήσαντες πρὸς τὸ πλευρὸν κατέπεσαν ἐκ τῆς γεφύρας εἰς τὸν Σηκουάναν. Θείᾳ Προνοίᾳ, τὰ λωρία συνετρίβησαν, τὸ δὲ ὄχημα ἀπελείφθη παρ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἄκραν τῆς γεφύρας. Ὁ ἀσθενὴς τοῦ Πασκὰλ ὀργανισμὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς κλονισμὸν τοιοῦτον. Ἐλιποθύμησεν ἀμέσως, ἱκανὸς δὲ παρῆλθε χρόνος πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις του. Τὸ συμβεβηκὸς ἐνεποίησε βαθεῖαν καὶ διαρκῆ ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς πένητας ἐλευθεριότης του ἦτο μεγίστη. Πρὸς τοῦτο ἀπεστέρει ἑαυτὸν πάντων. Ὅτε τις ὠνόμασε τοῦτο ἀπερισκεψίαν, ἀπήντησε.

— Παρετήρησα, ὅτι ὁσονδήποτε πτωχὸς καὶ ἂν ἦναι τις, πάντοτε ἀποθνήσκων καταλείπει τι.

Ἔλεγεν:

— Μὴ ἀγαπᾶτε τὰ μεγάλα πρὸς εὐεργεσίας σχέδια, ἀλλὰ μεταβῆτε εὐθὺ πρὸς τὰς καλύβας τοῦ πτωχοῦ· γνωρίσατε αὐτὸν ὡς ἄτομον.

Ὁπόταν ἡ θλιβερὰ εἴδησις τοῦ θανάτου τῆς προσφιλοῦς του ἀδελφῆς ἐκομίσθη αὐτῷ, ἰδοὺ τί εἶπεν.

— Ὁ Θεὸς ἃς δώσῃ ἡμῖν τὴν χάριν του νὰ ἀποθάνωμεν ὡς ἐκείνη, καὶ

— Μακάριοι οἱ ἀποθνήσκοντες ἐν Κυρίῳ προσέθηκε.

Αἱ σκληραγωγίαι καὶ αἱ στερήσεις εἰς ἃς ὑπεβάλλετο, ἐξικνοῦντο εἰς ἔκτασιν λίαν αὐστηρὰν διὰ τὸν ἀσθενῆ καὶ καταβεβλημένον ὀργανισμόν του. Κατὰ καιροὺς τὸ πνεῦμα του φαίνεται μετέχον τῆς νόσου τοῦ σώματός του. Ἔζη δι' ὀλίγης καὶ ἀνεπαρκοῦς τροφῆς, ἐξετέλει δὲ καὶ αὐτὰς τὰς ἐντελεστέρας τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐργασιῶν. Ἔφερε ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του ζώνην σιδηρᾶν, ἔχουσαν ὀξείας ἄκρας, ὁπόταν δὲ ἀνεύρισκεν, ὅτι αἱ σκέψεις του ἐπλανῶντο ἢ ὅτι καθηδύνετο εἴς τι ἐγκόσμιον, ὤθει διὰ τοῦ ἀγκῶνός του τὰς ὀξείας ἄκρας πρὸς τὸ σῶμά του. Τοῦτο ἔπραττε, καίτοι ἠσθάνετο καὶ ἀπεφαίνετο συγχρόνως, ὅτι αἱ σκληραγωγίαι τοῦ σώματος δὲν ἠδύναντο νὰ καταστῶσιν εὐπρόσδεκτοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Πασκὰλ ἀπέθανεν αἰφνηδίως ἐν ἡλικίᾳ 39 ἐτῶν, τῷ 1662. Μία τῶν τελευταίων αὐτοῦ παρακλήσεων ἦτο λίαν χαρακτηριστική.

— Φέρετε πτωχὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ διαθρέψατε αὐτὸν δι' ἐξόδων μου, μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβῶς φροντίδος, μεθ' ἧς περιποιεῖσθε ἐμέ. Διότι ὁπόταν βλέπω, ὅτι πᾶσα μου ἀνάγκη πληροῦται, μεγάλην αἰσθάνομαι θλῖψιν, ἀναλογιζόμενος τὸν ἄπειρον ἀριθμὸν τῶν πενήτων, πλειότερον ἐμοῦ δεινοπαθούντων, οἵτινες στεροῦνται καὶ αὐτῶν τῶν πρωτίστως πρὸς ζωὴν ἀναγκαιούντων.

Γ. Δ. Ι.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΗΤΟΙ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΗΣ «ΦΥΣΕΩΣ»

καὶ οἱ ἐκεῖσε Ἕλληνες ὑπὸ ἔποψιν κοινωνικὴν ἱστορικὴν καὶ ἐμπορικήν.

(Συνέχεια ἴδε προηγ. ἀριθμόν).

Ἐν Καΐρῳ εἶχον συνδρομητὴν καὶ τὸν κ. Δ. Μοσχονᾶν, ὃν πολλάκις ἐζήτησα καὶ κατὰ σύμπτωσιν δὲν ἐδυνάμην οὐδαμόσε νὰ συναντήσω, διότι εἶναι ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες πανταχοῦ εἶναι παρόντες καὶ ἐν τούτοις οὐδαμόσε τοὺς εὑρίσκετε, ἅμα τοὺς ζητήσητε. Οὐδὲν δ' ἔχουσιν ἐπάγγελμα καὶ μόλα ταῦτα τὰ πάντα γνωρίζουσι καὶ δι' ὅλα εἰσὶ πρόθυμοι καὶ ἱκανοί. Ἠγνόουν δ' ἐντελῶς τὴν ἰδιότητά του, ὅτε ἐσπέρας τι μᾶς συνέστησαν πρὸ τοῦ Μεγάλου καφφενείου τῆς Αἰγύπτου.

— Ὁ κ. Πρίντεζης ; ὁ κ. Πρίντεζης ; σεῖς ὁ κ. Πρίντεζης ; ἀνέκραξε ὁ κ. Μοσχονᾶς πλήρης χαρᾶς καὶ ἐπανειλημμένως, βλέπων με, καὶ σφίγγων μοι ἰσχυρῶς τὴν χεῖρα, μὰ εἶναι εὐτύχημα, εἶναι ἀπίστευτος συνάντησις! Πολλάκις ἐσκεπτόμην νὰ σᾶς γράψω καὶ ἐλυπούμην ἀφ' ἑτέρου, διότι ἀπητεῖτο προγενεστέρα προσωπικὴ φιλία διὰ νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅ,τι ἐσκόπουν.

Ὁ κ. Μοσχονᾶς ὡμίλει μετὰ τοσούτου ἐνδιαφέροντος, ζωηρότητος, εὐθυμίας καὶ κοσμοπολιτικῶν γνώσεων, ὥστε μοὶ προσείλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον.

— Ἔχομεν πολλὰ νὰ εἴπωμεν, κύριε Πρίντεζη. Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ σας ἐνόησα, ὅτι εἶσθε ἄνθρωπος πεπειραμένος, ὅτι ἔχετε γνώσεις πολλὰς καὶ εἶσθε πολὺ χρήσιμος. Θὰ σᾶς παρακαλέσω αὔριον νὰ φάγωμεν μαζύ, ἁπλούστατα καὶ λιτότατα, μίαν σοῦπαν καὶ ἕνα φαγητόν, τίποτε περισσότερον. Βλέπετε εἶμαι ἁπλοῦς.

— Αὐτὸ μοὶ ἀρέσει καὶ εἰς ἐμέ, μία σοῦπα σπιτίσια καὶ εἷς ἁπλοῦς καὶ καλὸς σύντροφος.

Εἶτα ὁ κ. Μοσχονᾶς μοὶ ὡμίλει περὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρχαιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ Σικάγου, ἧς διετέλει πρόεδρος αὐτῆς, περὶ τοῦ εἰς Ἀμερικὴν περιπετειώδους ταξειδίου του, περὶ τῶν ἐκεῖσε στοῶν τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων, μετὰ τοῦ προέδρου τῶν ὁποίων διετέλει εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ στοᾶς, ἧς κατέχει τὸν 33ον βαθμὸν κτλ. περὶ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχαιοτήτων, ὧν λεπτομερεστάτας γνώσεις τῶν πάντων κατέχει, περὶ τῶν σπουδαιοτέρων μουμμίων, ὧν ἀντίτυπα τῶν κυριωτέρων κατεσκεύασε ὁ ἴδιος καὶ μετέφερεν εἰς Σικάγον, περὶ τοῦ περιφήμου ναοῦ τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, οὗτινος πιστὴν ἀντιγραφὴν κατεσκεύασεν ἐν Σικάγῳ καὶ ἀπεμιμήθη τὸν ἱερέα αὐτῆς, περὶ τῶν ἐκφωνηθέντων ὑπ' αὐτοῦ λόγων ἐν Ἀμερικῇ, περὶ τοῦ δημοσιευθησομένου ἐκεῖσε προσεχῶς ἔργου του ἐν τῇ ἀγγλικῇ διαλέκτῳ, περὶ ἄλλων αὐτοῦ πονημάτων, περὶ τοῦ δημοσιογραφικοῦ προγενεστέρου σταδίου του, περὶ τοῦ περιφήμου Μουσείου τοῦ ἐν Καΐρῳ ἱδρυθέντος ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἰσμαήλ, τῆς ἐξηγήσεως πάντων τῶν ἀρχαιοτήτων, ὧν διατελεῖ ἐπίδοξος γνώστης καὶ μύστης, περὶ τῶν ἱερογλυφικῶν αἰγυπτίων, ἅτινα λίαν εὐχερῶς ἐξηγεῖ καὶ πάντοιων ἄλλων ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν ἀληθῶς αἱ γνώσεις του μὲ ἐξέπληξαν.

«Ἀληθῶς, εἶπον καθ' ἑμαυτόν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι θησαυρὸς καὶ δύναται πολὺ νὰ μοὶ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς περὶ Αἰγύπτου πληροφορίας μου.

— Ἔχετε πολλὰς γνώσεις ἀρχαιολογικὰς περὶ Αἰγύπτου κ. Μοσχονᾶ, τὸν ἠρώτησα, ὡς βλέπω, δύνασθε νὰ μοὶ δώσητε μερικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ περιφήμου ναοῦ τῶν Θηβῶν, Λουξὸρ ἐπονομαζομένων νῦν, πανομοιότυπον τοῦ ὁποίου, ὡς λέγετε, κατεσκευάσατε ἐν τῇ Κολομβιακῇ ἐκθέσει;

— Εὐχαρίστως, ἰδοὺ φίλε μου, ὁ ναὸς τοῦ Λουξὸρ εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῆς Αἰγύπτου καὶ πράγματι ὁ περιφημότερος καὶ κάλλιον νῦν σωζόμενος καὶ δι' αὐτὸ ὅμοιον κατεσκευάσαμεν ἐν Σικάγῳ μετὰ πασῶν τῶν λεπτομερειῶν.

«Αὔριον θὰ σᾶς δείξω εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν φωτογραφίαν αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ ἱερὸν πρὸ τοῦ ὁποίου ἱστάμεθα ἐγὼ καὶ ἡ ἀκολουθία μου μὲ αὐτὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰ ἱερὰ ἄμφια, καὶ τὴν ἱέρειαν ἀκόμη, ἣν μετεσχηματίσαμεν διὰ μιᾶς νέας ἄραβος, ἥτις μᾶς ἠκολούθησε.

Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ
ἀρχαιολόγος καὶ αἰγυπτιολόγος.

«Θὰ σᾶς δείξω πολλὰ πράγματα, ὡς καὶ τὰς μουμμίας, ἃς ὁ ἴδιος κατεσκεύασα.

— Ἔχει καλῶς, καὶ περὶ Θηβῶν τί γνωρίζετε, λοιπόν».

— Αἱ πάλαι Θῆβαι, φίλε μου, Λουξὸρ νῦν καλούμεναι, φημίζονται διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὰς ἑκατὸν αὐτῶν πύλας, ἡ δὲ κτίσις αὐτῶν εἶναι τόσοῦτον παλαιά, ὥστε μένει ἔτι ἄγνωστος ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐτέθησαν τὰ θεμέλιά των καὶ ὑπὸ τίνος· εἶναι τόσον ἀρχαῖαι, ὅσον καὶ τὸ ἔθνος τῶν αἰγυπτίων. Βαθμηδὸν ἡ πόλις αὕτη ηὐξήθη καὶ ἐπληρώθη ὑπὸ οἰκιῶν, ἀνακτόρων καὶ ναῶν, ἀπὸ τὸν ἀραβικῶν μέχρι τῶν Λιβικῶν ὀρέων, διχαζομένη ὑπὸ τοῦ Νείλου καὶ κατέστη περίδοξος, ἔχουσα ἔκτασιν μεγίστην καὶ περιφέρειαν δώδεκα λευγῶν, μὲ οἰκίας τεσσάρων καὶ πέντε ὀρόφων. Λέγεται, ὅτι ἡ Κόρινθος δὲν εἶχε φθάσει τὴν φήμην τῶν τότε Θηβῶν. Ἴχνη τούτων δὲν ἀπομένουσι πολλά, τὴν δὲ θέσιν αὐτῶν κατέχουσι σήμερον τὰ χωρία Λουξὸρ, Κάρνακ, καὶ Κόρναχ. Ἐπί τινος δὲ λοφίσκου παρὰ τὸ Κορνάχ, ὑψοῦται ἡ Νεκρόπολις Ἀδοὺλ-Νάδζε, ἥτις περιέχει τάφους τῆς ΙΑ'. ΚΒ'. καὶ ΚΓ'. δυναστείας. Παρὰ δὲ τὰς νεκροπόλεις Ἀεδ-ἐλ-Κορνὰχ καὶ Καρνὰχ-ἐλ-Μουράϊ κεῖνται ἕτεροι σπουδαιότεροι καὶ ἐν τῇ παρακειμένῃ κοιλάδι εὑρίσκονται οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς ΙΘ'. καὶ Κ'. δυναστείας, ἐκ λίθων λελαξευμένων

— Ἐκεῖ βεβαίως δύναταί τις νὰ σπουδάσῃ τὴν καταγωγὴν τῶν Αἰγυπτίων, κ. Μασχονᾶ;

— Τὴν καταγωγὴν τῶν Αἰγυπτίων οὐδαμοῦ θὰ εὕρητε, κύριε Πρίντεζη, εἶναι τόσον σκοτεινή, ὅσον καὶ ἡ καταγωγὴ αὐτὴ τοῦ κόσμου. Σκότος ἔτι ἐπικάθηται ἐπὶ ταύτης καὶ μόνον ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Γκίζης δύνασθε νὰ λάβητε ἰδέαν τῆς κλίμακος τῆς φυλῆς ταύτης ἀπὸ τῶν τελευταίων τούτων χρόνων μέχρι τῶν παλαιοτάτων, ὅτε θὰ φθάσητε εἰς χάος, ἔρεβος καὶ σκότος· Ἀλήθεια, πρὶν φύγετε τοῦ Καΐρου, Κύριε Πρίντεζη, σᾶς συμβουλεύω νὰ ἴδητε τὸ μουσεῖον αὐτό. Εἶναι σπουδαιότατον, περιφημότατον ὑπὸ ἔποψιν ἀνεκτιμήτου θησαυροῦ, κειμηλίων καὶ τέχνης τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχαιολογικῆς ἐποχῆς καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐπισκεφθῆτε. Προσφέρομαι, μάλιστα, νὰ σᾶς ὁδηγήσω ἐκεῖ μετὰ τοῦ κοινοῦ φίλου κ. Νομικοῦ, διευθυντοῦ τοῦ Καΐρου καὶ νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰ πάντα. Θὰ μεταβῶμεν μεθαύριον ἐκεῖ ἀπὸ πρωΐας, θὰ προετοιμάσω ἐνταῦθα τὰ τοῦ φαγητοῦ καὶ θὰ συμφάγωμεν τὴν μεσημβρίαν ἐν αὐτῷ τῷ κήπῳ τοῦ Μουσείου Γκίζης. Θὰ περάσωμεν ὡραία καὶ τὸ ἑσπέρας θὰ ἐπιστρέψωμεν.

— Ὡραία ὅλα αὐτά, ἀλλὰ μεθαύριον ἀναχωρῶ διὰ τὴν Ἰσμαΐλίαν. Ἀδύνατον νὰ μείνω ἕως τότε. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν τὴν μεσημβρίαν;

— Ἀ! ἀδύνατον, δὲν θὰ ἴδωμεν σχεδὸν τίποτε. Πρέπει νὰ ἐπισκεφθῶμεν πλέον τῶν 90 αἰθουσῶν, ἐν αἷς εὑρίσκονται κατατεθειμέναι αἱ ἀρχαιότητες.

— Ἐννενήκοντα αἰθούσας! ἐπεῖπον. Μὰ τότε θὰ ἦναι ὁλόκληρος ἀρχαιολογία τοῦ κόσμου.

— Καὶ πραγματικῶς, Κύριε Πρίντεζη, εἶναι ἐκεῖ ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου. Δι' αὐτὸ ἐπιμένω νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὸ μουσεῖον.

— Καλῶς, θὰ σκεφθῶ, ἀπήντησα.

Καὶ ἀποχαιρετήσας τὸν κ. Μοσχονᾶν, ὅστις ἐπανειλημμένως μοὶ συνέστησε τὸ γεῦμα τῆς ἐπιούσης, μετέβην εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου.

Ἦτο 8 1/2 τῆς νυκτός. Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τοῦ Στέμματος εὑρίσκω πάντοτε τὸν κ. Δετορέλλην πρόθυμον καὶ μειδιῶντα. Μοὶ παραθέτουν κάλλιστα φαγητὰ καὶ τρώγω μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως καὶ ὀρέξεως, ἐνῷ παραπλεύρως μου ἀκούω δύο συνδιαλεγομένους φιλοσοφικῶς περὶ κριτικῆς. Ἀπορῶ ἐπὶ τῇ ὀρθοφροσύνῃ αὐτῶν καὶ ἀναγκάζομαι ἐκὼν νὰ στρέψω τὴν κεφαλήν, ὅπως ἴδω τὰς φυσιογνωμίας των. Ὁ εἷς εἶναι μετρίου ἀναστήματος, ξανθός, ὡραῖος ἀνήρ, μὲ βλέμμα φωτεινὸν καὶ ζωηρόν· ἐν ᾧ ὁ ἕτερος, τοὐναντίον κοντός, ἄσχημος καὶ καταβεβλημένος σωματικῶς, ἐνῷ πνευματικῶς φαίνεται ἀντέχων. Εἶναι ἕλληνες καὶ ἐξακολουθῶ προσέχων εἰς τὴν ὁμιλίαν των, ἥτις προσείλκυσε τὴν προσοχήν μου. Εἶναι συνδρομηταὶ τῆς «Φύσεως;». Ἀγνοῶ. Ἀδιάφορον, ἂν δὲν ἦναι θὰ γίνωσι, διότι ἀκριβῶς ἡ θετικὴ θεωρία των εἶναι καὶ θεωρία τῆς «Φύσεως». Ἡ ὁμιλία των περιστρέφεται εἰς διάφορα ἀντικείμενα καὶ ἤδη ὁμιλοῦσι περὶ ψυχῆς.

— Ναί, πιστεύω εἰς τὴν ὕπαρξιν τῆς ζωῆς μετὰ θάνατον, ἔλεγεν ὁ ἰσχνός, διότι δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἡ ὕλη διέπει τὰ πάντα μόνη, ἄνευ τῆς παρουσίας τῆς ἄυλου δυνάμεως, ἥτις διευθύνει ταύτην. Ὕλη καὶ ψυχὴ εἶναι ἡ ἀλληλένδετος κοσμικὴ οὐσία.

— Ναί, εἶναι ἀδύνατον νὰ προϋπάρξῃ τὸ πρᾶγμα πρὸ τῆς ἰδέας, ἀδύνατον νὰ γίνῃ ἀνάστασις πρὸ τῆς θελήσεως, ὅπως ὁ νεκρὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ νεκρός, ἂν μὴ προηγηθῇ ἡ ζωὴ ἐν τῷ σώματι, ἔλεγεν ὁ ἕτερος.

Καὶ ἐξηκολούθουν οὕτως ἐπὶ μακρόν, ἐμοῦ ἀκολουθοῦντος αὐτοὺς διὰ τῆς ἀκοῆς μου, μέχρις ὅτου ἀπῆλθον.

Μετὰ ταῦτα μὲ πλησιάζει ὁ κ. Δετορέλλης καὶ μοὶ λέγει, ὅτι ἐγένετο ὁμιλία καὶ περὶ ἐμοῦ καὶ τῆς «Φύσεως» καὶ ὅτι ἐξέφρασε πολλὰς εὐμενεῖς κρίσεις περὶ αὐτῆς ὁ εἷς τούτων, ὁ κ. Χοριατόπουλος.

— Καὶ τίς ὁ κ. Χοριατόπουλος; ἠρώτησα αὐτόν.

— Ἀ, ὁ κ. Χοριατόπουλος, φίλε μοι, μοὶ ἀπήντησεν ὁ κ. Δετορέλλης, εἶναι κάλλιστος ἄνθρωπος, εὐγενέστατος, κάλλιστα μεμορφωμένος καὶ πεπαιδευμένος, φιλόμουσος, πλούσιος, χρυσοχόος, καὶ ἔχει τὸ κατάστημά του ἐν τῇ ὁδῷ Μουσκίου;

— Ἐν τῇ ὁδῷ Μουσκίου ; ἐπεῖπον, ἐν ταὐτῷ σκεπτόμενος, ἄ, ναί, γνωρίζω τὴν ὁδὸν Μουσκίου, εἶναι ἡ ἀγαπητή μου ὁδός, καθ' ἑκάστην πηγαίνω ἐκεῖ, εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν ἐπαξίως πλουσίων,

τῶν εὐφυῖῶν ἀνθρώπων καὶ δὴ τῶν φιλομούσων, καὶ φυσικῶς ὁ κ. Χοριατόπουλος δὲν δύναται ἢ ν' ἀποτελῇ μέρος τῆς εὐφρονούσης καὶ ὑγιοῦς ταύτης τάξεως.

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν, ἥτις ἦτο καὶ ἡμέρα Κυριακή, εἶχε κατὰ καλήν μου τύχην προωρισθῆ καὶ διὰ τὰς καλειτέρας καὶ τερπνοτέρας ἐν Καΐρῳ ἐπισκέψεις μου· ἠγέρθην μετὰ πολλῆς μου εὐχαριστήσεως, ἐνεδύθην, ἔκαμον τὸ πρόγευμά μου, ἐξυρίσθην καὶ ἡτοιμάσθην διὰ τὴν ὄντως τερπνήν μου ἐργασίαν, τῆς ἐπισκέψεως δηλονότι τῶν πελατῶν τῆς «Φύσεως».

Εἶχον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πρωΐαν τὸν κ. Κομανὸν πασσᾶν, ἰατρὸν τῆς Α. Υ. τοῦ Κεδίδου Ἀββᾶ, ἔλληνα ἐκ Βόλου καταγόμενον, καὶ ἐπαξίως προαχθέντα εἰς τὴν ἐπίζηλον ταύτην θέσιν, ἐν τῷ φαρμακείῳ του, ἐν τῇ ὁδῷ Μουσκείου εὑρισκομένῳ καὶ αὐτῷ, καὶ τὸν κ. Χοριατόπουλον. Τὴν μεσημβρίαν ὤφειλον νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Μοσχονᾶ, ὅστις μὲ εἶχε προσκαλέσει εἰς γεῦμα, καὶ τὴν μεταμεσημβρίαν εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς ἕτερον φίλον μου νὰ μεταβῶμεν εἰς Ματαρίαν, ὡραίαν ἐξοχὴν τοῦ Καΐρου, ὅπως ἴδω καὶ τὰς ἐξοχικὰς διασκεδάσεις τῶν ἐκεῖσε ὁμογενῶν μας καὶ τὸ περίφημον δένδρον τῆς Παναγίας.

Μεταβὰς πρῶτον παρὰ τῷ Κομανῷ δυστυχῶς δὲν εὗρον αὐτὸν ἐκεῖσε, μολονότι ἔμεινα περὶ τὸ τέταρτον, περιμένων αὐτόν. Πολλοὶ ἀσθενεῖς ὁμοίως τὸν ἐζήτουν καὶ ἐλυπήθην πολύ, διότι οὗτοι ἔχανον τὴν καλὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω τὸν διάσημον τοῦτον ἄνδρα καὶ λάβω συνέντευξιν καὶ μετὰ ἰατροῦ ὁμογενοῦς μας, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀναμνήσεών μου. (ἀκολουθεῖ) Φ. Π.

ΘΑ ΣΟΥ ΠΩ!

(Διήγημα)

— Ἔχω ἕνα παράπονο ἐναντίον σου.

— Ἀλήθεια! . . . τί παράπονον;

— Εἶπες κάποτε, πῶς ἀγαπῶ τὴν Εὐανθία . . . Γελᾷς;

— Καὶ ποῖος σοῦ τὸ εἶπε;

— Τὸ ξεύρω! Μοῦ τὸ εἶπαν αἱ ἐξαδέλφαι μου, καὶ μάλιστα ταῖς ἐσυμβούλευσες ν' ἀνοίξουνε τὰ μάτια των καλὰ μὴ προχωρήσῃ τὸ κακό, διότι, εἶπες, πρέπει νὰ σεβώμεθα τὰ σπήτια, ποῦ μᾶς ἀγαποῦν . . . Δὲν μοῦ κάνεις λοιπὸν τὴ χάρι νὰ πῆς καὶ εἰς ἐμὲ τί ἀνεκάλυψες, τί εἶδες;

— Νά, τὰ ἐρωτικά σας.

— Ποῖα ἐρωτικά μας;

— Ταῖς κρυφογλυκοματαιαῖς, τὰ χαμόγελα, τὰ νάζια . . .

— Καλά, Ἑλένη, εὐχαριστῶ! Ἀλλ' ὅμως ἀπατήθηκες καὶ σύ καὶ αἱ ἐξάδελφαί σου, καὶ ἐγώ! Ἄκουσε, νὰ σοῦ διηγηθῶ τί συμβαίνει, ἡ καλλίτερα τί συνέβαινε, διότι τώρα ἐτελείωσαν αὐτὰ μὲ τὴν Εὐανθία, διὰ νὰ γνωρίζῃς καὶ μοῦ πῆς καὶ σὺ τὴν ἰδέα σου.

«Ἐκείνους ποῦ με ἀγαποῦνε, τοὺς σέβομαι, δύναμαι μάλιστα νὰ κολακευθῷ, ὅτι τὰ φιλικά μου σπήτια, τὰ θεωρῶ ἱεροὺς τόπους. Εἰς τὴν περίστασι ὅμως αὐτὴν τὰ πράγματα, ἡ τύχη, δὲν ἠξεύρω καὶ ἐγὼ τί, μ' ἐκτροχίασαν ἐντελῶς. Ἀπὸ ταῖς πρώταις ἡμέραις, ὅπου ἐγνώρισα τὴν Εὐανθία, ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησι, πῶς ἡ ξανθὴ αὐτὴ κόρη, ἡ πολὺ ζωηρὰ καὶ ἐλεύθερη, μὲ τὰ γαλανὰ ἐκεῖνα της μάτια, ποῦ ποτὲ δὲν ἡσυχάζουνε, θὰ ἔχῃ χαρακτῆρα στριφνόν, ἄστατον καὶ ἀκατανόητον καὶ ὡς βλέπω, δὲν ἠπατήθην. Χωρὶς νὰ τῆς δώσω θάρρος, ἔλαβε τόσην οἰκειότητα μαζύ μου, ὥστε μ' ἐθεωροῦσε καὶ μὲ μετεχειρίζετο ὡς συγγενῆ της, ὡς ἀδελφόν της σχεδόν. Ἂν ἤθελα εἰς τὰς πρώτας αὐτὰς ἐντυπώσεις τῆς γνωριμίας μας, εὐκόλως ἠδυνάμην νὰ καταχρασθῶ τὴν περίστασιν καὶ τὴν ἀθωότητα τῆς ἐλευθέρας αὐτῆς καρδίας, ἀλλὰ δὲν ἤμην ἄσπλαγχνος καὶ ἀσυνείδητος καὶ αὐτὰ τὰ ἀστεῖα της, τὰς ἐκφράσεις καὶ τοὺς τρόπους ἐδεχόμην ὅλως ἀθῶως, καὶ τ' ἀναπέδιδον ἀδελφικῶς, χωρὶς νὰ περνᾷ εἰς τὸν νοῦν μου καὶ χωρὶς νὰ βόσκῃ εἰς τὴν καρδιάν μου ἡ ἐλαχίστη σκιὰ μοχθηροῦ σκοποῦ! Τὴν ἐξελάμβανον διὰ μικρὰν—ἂν καὶ δεκαέξ χρόνων κόρη εἰς τὴν ἐποχήν μας οὔτε μικρὰ εἶνε, οὔτε καὶ πολὺ ἄπειρος τοῦ κόσμου—καὶ τὴν ἐνόμιζον ἀθῶαν ἀκόμη ἀπὸ τὰς πονηρίας καὶ πλεκτάνας τοῦ ἔρωτος. Τὴν ἰδέαν μου μάλιστα αὐτὴν ἐστερέοναν ἀκόμη περισσότερον αἱ ὁμιλίαι της, αἱ ὁποῖαι πάντοτε σχεδὸν ἕνα εἶχανε θέμα, τὰς ἀναμνήσεις τοῦ σχολείου, τὸ ὁποῖον μόλις πέρυσι ἀφῆκεν. Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν παρετήρησα νὰ ρίπτῃ ἐπ' ἐμοῦ ματιαῖς πολὺ συχναῖς, κλέφτικαις καὶ ἐπανειλημέναις μὲ κάποιαν ἔκφρασι, ἂν ὄχι καθαρῶς ἐρωτικήν, ἐν τούτοις καὶ ὄχι ἐντελῶς ἀδελφικὴν, ὡς πρότερον. Μ' ἐπεριποιεῖτο, ἰδίως ὁπόταν ἐτύχαινε νὰ εἴμεθα μόνοι, κάπως ἐξαιρετικῶς, ἵνα μὴ εἴπω τρυφερῶς, καὶ ἕνα βράδυ, ὅπου ἐπηγαίναμε περίπατο κι' ἐβαδίζαμε πλησίον ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, ἀκουσίως τὸ χέρι μου ἐνώθηκε μὲ τὸ δικό της· τῆς τὸ ἔσφιξα, ἔκαμε κι' ἐκείνη τὸ ἴδιο, καὶ μάλιστα κάτι περισσότερον . . . ἐγύρισε καὶ μὲ ἐγλυκοκύτταζεν. Ἀμέσως τότε, ἐκείνην τὴν ἰδίαν στιγμὴν μετεβλήθην αἰσθητῶς, ἡ καρδιά μου ἐσκίρτησε καὶ φλογερὰ φλόγα, διαβολική, ἄναψε μέσα μου. Ὅταν πέσῃ φωτιὰ στὸ μπαρούτι, ποῖο νερὸ τὴν σβύνει; Ὅταν, Ἑλένη, ὁ ἄνθρωπος φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἔφθασα ἐγώ, καὶ ἅγιος ἂν ἦνε, τίποτε δὲν τὸν κρατεῖ! Τὸ λογικόν, ἡ φρόνησις, ἡ ἀντίστασις τῆς θελήσεως, τοιοῦτον ἀποτέλεσμα φέρνουνε εἰς τὴ μεθυσμένη ἀπὸ τὰ πάθη καρδίαν, ὅσον ἀποτέλεσμα φέρνουν τὰ κτυπήματα εἰς τὸ ἄγριο καὶ πεινασμένο θηρίον, διὰ ν' ἀφήσῃ τὸ θῦμά του!.. Τὸ ἀμοιβαῖον-σφίγξιμον τῶν χειρῶν μας διήρκεσεν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου κι' ὅταν πλέον ἀνεβαίναμε τὴν σκάλα τοῦ σπιτιοῦ μας, τὴν φίλησα ἔξαφνα εἰς τὸ μάγουλο. Ἐκοκκίνησε, τὰ μάτια της ἔλαμπον, ἔφερε τὸ χέρι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔθιξαν τὰ χείλη μου καὶ ἐφαίνετο ταραγμένη, ἐντροπαλή, στενόχωρη. Μ' ἐκαληνύχτισε τρεμουλιαστά, χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃ, κι' ἔφυγε μὲ σκυμμένο κεφάλι.

Τὴν ἐπιοῦσαν τὴν εἶδα καὶ ντράπηκα, διότι ἐνόμιζα πῶς ἐπροχώρησα πολύ, ἀλλὰ ἐκείνη, ὡς νὰ ἐφαίνετο εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ τόλμημά μου, μοῦ ἐχαμογελοῦσε καὶ μ' ἐκύτταζε τόσον γλυκά, ὥστε τὸ βλέμμα της ἐλύγωνε τὴν καρδιά μου καὶ μοῦ ἐνέπνεε πάθος ὁρμητικόν, ἀκατανίκητον. Ἀπὸ 'κείνη τὴν ἡμέρα τὴν ἠγάπησα, καὶ ὅ,τι φανταθῇς μετεχειρίσθηκα διὰ νὰ τῆς φανερώσω τὸν ἔρωτά μου, διὰ νὰ τὴν ἀναγκάσω νὰ λύσῃ τὴ σιωπή της καὶ νὰ μοῦ δείξῃ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς της, ποῦ τὰ γαλανά, σὰν θολὴ θάλασσα, μάτια της μοῦ ἐκρύβανε, ἀλλὰ τίποτε δὲν κατώρθωσα καὶ εὑρέθηκα μπερδεμένος σὲ παράδοξο μυστήριο! Ὁπόταν δὲ τὴν συνήντων μοναχήν, τῆς ἔσφιγγα τὰς χεῖρας, τὴν ἐθώπευα, καὶ ὅλα τὰ ἐδέχετο μὲ μικρὰν ἀντίστασιν φιλαρέσκως καὶ μ' ἕνα ἀφηρημένο «ἄφισέ με ἥσυχη». Τῆς ἔδιδα ἄνθη, ἀλλὰ τὰ ἐδέχετο ψυχρῶς καὶ μὲ ἀδιαφορίαν, χωρὶς νὰ μοῦ δείχνῃ τὸ ἐλάχιστον σημεῖο ἀγάπης. Ἔμεινα οὕτω μελαγχολικὸς καὶ σκεπτικός, χωρὶς νὰ ἐκδηλώνῃ κανένα ἐνδιαφέρον δι' ἐμέ. Ἐνίοτε τῆς ἐφαινόμην κακιωμένος καὶ δὲν τῆς ὁμιλοῦσα, χωρὶς νὰ τὴν νοιάζῃ ὁλότελα, χωρὶς νὰ χάνῃ τὴν εὐθυμία της. Κι' ἐνῷ μὲ αὐτὰ ἠνόουν τὴν ἀδιαφορία της, ἐκείνη ἐξηκολούθει νὰ μὲ γλυκοκυττάζῃ, νὰ δέχεται τὰς θωπείας μου, κτλ.

Αὐτὴ ἡ ζωὴ ἕνα χρόνον σχεδὸν ἐβάσταξε, καὶ πάντοτε ἀπεφάσιζα νὰ δώσω τέλος εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἥτις μὲ εἶχεν εἰς ἀδιάκοπον συλλογὴν καὶ παραζάλην καὶ πάντοτε ἐδείλιαζα καὶ ἐμετανοοῦσα, ἕως τώρα ὅπου εὑρέθης σὺ νὰ ἀνακαλύψῃς τὰ ἐρωτικὰ καὶ αἱ ἐξάδελφαί μου τὴν εὐκαιρίαν νὰ μοῦ κάμουν πικρὰς παρατηρήσεις καὶ μοῦ εἶπαν πῶς ἐσυμβούλευσαν καὶ τὴν Εὐανθίαν μὲ τρόπον νὰ κάθεται φρόνιμη. Αὐτὴν τὴν περίστασι εὗρον καὶ ἐγὼ κατάλληλον διὰ νὰ φανερώσω ἐλευθέρως εἰς τὴν ἰδιότροπον κόρην τὸν ἔρωτά μου. Τῆς ἔγραψα λοιπόν, ὅτι αἱ ἐξάδελφαί μου νομίζουν πῶς ἔχομεν ἔρωτα καὶ τὴν παρακαλοῦσα μὲ φράσεις, ποῦ ἔζωγραφοῦσαν παθητικὰ τὸ αἴσθημά μου, νὰ μὴ δίνῃ σημασία σὲ ὅτι τῆς λέγουν, καὶ θὰ τῆς πῶ τὸν σκοπόν μου . . . Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἤμην βέβαιος πῶς θὰ ἐγνώριζα τὸ φρόνημά

της. Εὗρον τὴν εὐκαιρία καὶ τῆς δίδω τὸ γράμμα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐδέχθη.

— Τί εἶνε αὐτό; μοῦ λέγει αὐστηρῶς.

— Κάμε μου τὴν χάριν, διάβασέ το, τῆς ἀπαντῶ.

— Ὄχι, ὄχι, δὲν τὰ παραδέχομαι ἐγὼ αὐτά.

— Ἀλλά, Εὐανθία, τῆς λέγω, σχίζοντας τὸ γράμμα, αἱ ἐξάδελφαί μου νομίζουν πῶς ἀγαπώμεθα καὶ αὐτὸ σοῦ ἔγραφα διὰ νὰ τὸ γνωρίζῃς.

Ἤρχισε τότε νὰ κλαίῃ καὶ ἡ ὄψι της ἐκιτρινοκοκκινίζε, τὰ μάτιά της ἐπέταγαν σπίθαις θυμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως καὶ μοῦ λέγει:

— Ποῦ εἶνε, σὲ παρακαλῶ, αἱ ἐξάδελφαί σου; Θέλω νὰ μοῦ ποῦνε τί εἶδανε ἀπὸ ἐμέ, καὶ θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς νὰ εἶσαι καὶ σὺ μπροστά.

— Ἡσύχασε, τῆς ἔλεγα, μὴ φωνάζεις ἄδικα.

— Ἄδικα φωνάζω; Ὄχι, ὄχι! Μὲ εἶδες ποτὲ νὰ σὲ κυττάζω μ' ἐρωτικαῖς ματιαῖς;

— Κάποτε, τῆς εἶπα μὲ χαμόγελο.

— Ἐμέ; θ' ἀπατήθηκες. Ἐγὼ ἔχω τὴν κακὴ συνήθεια ποῦ ἀνάθεμά με, νὰ κυττάζω ὅλους γενικῶς τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν σοῦ τὸ εἶπα καὶ ἄλλοτε; Ὁρίστε, νὰ μοῦ ποῦνε πῶς ἔχω ἔρωτα! Καὶ τὴν ἔπιασε ἕνα παράπονο παιδιάστικο.

— Μὴν κάνῃς ἔτσι, τῆς εἶπα, καὶ σώπασε τὸ πρᾶγμα μήπως γίνουν ἀνακατώματα καὶ βλαφθῶ ἐγώ. Ἐμὲ θὰ κάμῃς χάρι, Εὐανθία, καὶ μὲ τὸν καιρὸ ἱκανοποιεῖσαι.

«Μ' ἐκύτταζε γλυκὰ γλυκὰ εἰς τὰ μάτια καὶ μοῦ ἔσφιγξε τὸ χέρι. Ἐγὼ ἐξελαβα ἐρωτικὸ αὐτὸ τὸ κίνημά της, σκύβω, τὴν φιλῶ καὶ τῆς λέγω:

— Εὐανθία, σὲ ἀγαπῶ!

— Κάνεις ἄσχημα! μοῦ ἀπαντᾷ μὲ ὑπερηφάνεια, διότι ἐγὼ σὲ ἀγάπησα ἀδελφικά, χωρὶς νὰ περάσῃ ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἄλλος σκοπός . . .

«Ἡτοιμαζόμουν νὰ τῆς ὑπενθυμίσω ταῖς κρυφαῖς ματιαῖς, τοὺς χαριεντισμοὺς καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη, ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν ἀδελφικὴν φιλίαν, ἀλλ' ἦταν πλέον ἀργά, ἔφυγεν. . . .

Ἀπ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔπνιξα τὸ αἴσθημά μου ἐντός μου καὶ . . .

— Τώρα πῶς τὰ βρίσκεις ἐσύ, ποῦ εἶσαι γυναῖκα, ὅλα αὐτά; . . . Γελᾶς;

— Θὰ σοῦ πῶ!....

Πύργος 1894. Ἀνδρ. Α. Ἀβούρης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

— Σπάνιον γεγονὸς ἀνέγραψαν αἱ ἐφημερίδες, συνεχοῦς ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη δημοσίας ὑπηρεσίας τοῦ ἀποχωρήσαντος Νομικοῦ συμβούλου κ. Ἰωάννου Καλογεροπούλου, τοῦ ἀληθοῦς ἀείποτε μετὰ ζήλου καὶ ἐκτάκτου ἱκανότητος διαχειρισαμένου κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα τὴν Δικαστικὴν ἐξουσίαν. Τὰ συγχαρητήρια μας τῷ κ. Καλογεροπούλῳ, ὅστις ἠτύχησε νὰ διαδράμῃ τόσον ἐπιτυχῶς οὗτω μακρὰν σταδιοδρομίαν.

— Εὐχαρίστως παρακολουθοῦμεν τὰς προόδους τοῦ θιάσου Κοτοπούλη, κατερχομένου τρὶς τῆς ἑβδομάδος καὶ εἰς Ν. Φάληρον. Ἰδίως ἡ σκηνὴ τῶν «Ὀμβρελλῶν» τῆς Γκρὰν Βία μὲ τὴν πεταχτὴν καὶ χαριεστάτην δεσποινίδα Σαπφὼ Νικολαΐδου ἐτρέλλανε κόσμον. Προχθὲς ἐδόθη καὶ ὁ «Γενικὸς Γραμματεύς». Ὀφείλομεν νὰ συγχαρῶμεν τὸν κ. Ἀπέργην, ὅστις τόσον ἐπιτυχῶς διερμήνευσε τὸ πρόσωπον τοῦ γραμματέως, μὴ καταφυγὼν εἰς κωμικὰς ὑπερβολὰς καὶ ἄσκοπα ηηδήματα, ἀλλὰ πολὺ ἐπιμεμελημένα καὶ μετὰ λεπτότητος ὑποδυθεὶς τὸν Θυμέλην, ὡς τὸν ἐφαντάσθη ὁ συγγραφεύς.

— Ἀληθῆ κατάπληξιν καὶ λύπην προξένησε ἡ κατὰ τοῦ ἡμετέρου φίλου καὶ συντάκτου τοῦ «Μηνύτορος» κ. Καλογεροπούλου ἀγενὴς καὶ ἐξ ἐνέδρας ἐπίθεσις τοῦ ἠθοποιοῦ κ. Παντοπούλου, διότι ἁπλούστατα ὁ πρῶτος ἔγραψε μίαν θεατρικὴν κρίσιν. Ὁ Παντόπουλος κατεδικάσθη εἰς τρίμηνον φυλάκισιν. Αὐτὸ ἔλειψε τώρα, νὰ ἀπηλείται καὶ ἡ δημοσιογραφία.

— «Ὁ Ἀλῆς καὶ τὸ Σοῦλι» δρᾶμα τοῦ γηραιοῦ λογίου Κεφαλλῆνος κ. Ἀνδρέου Δελλαπόρτα ἐπέτυχε πολύ. Τὰ θερμὰ συγχαρητήρια μας.

— Ἀξιοθαύμαστον ἀνακάλυψιν ἐποιήσατο ἐσχάτως ὁ κλῆρος ἐν Γαλλίᾳ. Ὡς γνωστόν, μέχρι σήμερον ἐθεωρεῖτο γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ Ἰωάννα δ' Ἄρκη, ἡ σώτειρα τῆς Γαλλίας εἶχε καῇ ὑπὸ τῶν ἄγγλων, ὡς μάγισσα. Οὐδὲν τούτου ἀνακριβέστερον. Πρὸ ἡμερῶν ἀνεκαλύφθη ὑπὸ γάλλου ἱερέως, ὅστις ἐβεβαίωσε τοῦτο δι' αὐθεντικῶν ἐγγράφων, κατατεθέντων εἰς τὴν γαλλικὴν βουλήν, ὅτι ἄλλη τις κόρη ἐκάη ἀντ' αὐτῆς, ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν βωμόν, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς ἡρωὶς εἶχε κρυφίως καταφύγει εἰς Λοραίνην, ὅπου ὑπανδρεύθη καὶ ἀπέκτησε μάλιστα τέκνα.

Ἤδη ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις θ' ἀναζητήσῃ τὰ τέκνα της καὶ τὴν τύχην τῆς Ἰωάννας δ' Ἄρκης ἐν Λοραίνῃ.

— Ὁ ἄρτι ἀφικόμενος Ἰταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος ἀμερίστως δοκιμάζει ἀποκτᾶ τὰς συμπαθείας τοῦ κοινοῦ διὰ τῶν ἐπιτυχῶν αὐτοῦ παραστάσεων. Ἡ μουσικὴ ἐπιτυχεστάτη, πάντα δὲ τὰ πρόσωπα ὑποδύονται τὰ μέρη των λαμπρότατα. Χαίρομεν οὕτω διότι κατορθώθη διὰ τῆς ἱκανότητος τῶν διευθυντῶν τοῦ θεάτρου τῶν Κωμῳδιῶν νὰ ἔχωμεν διαρκῶς ἐν τῇ πρωτευούσῃ κατάλληλον ἰταλικὸν θίασον ἐν τῷ θεάτρῳ «Ὁμονοίας».

— Προσεχῶς ἀφικνοῦνται 150 γερμανοὶ περιηγηταὶ ἐν Ἀθήναις, οὓς οἱ ἐνταῦθα ὁμοπάτριαί των ἑτοιμάζονται νὰ ὑποδεχθῶσιν ἐπαξίως. Θὰ ἐπισκεφθῶσι πάντα τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῶν Ἀθηνῶν μόνον, διότι θὰ μείνωσι μίαν μόνον ἡμέραν, ἐν Φαλήρῳ δὲ θέλει τοῖς παρατεθῇ μέγα συμπόσιον τὸ ἑσπέρας.

— Ἀσμένως ἐλάβομεν τετυπωμένον τὸν ἐκφωνηθέντα λόγον ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ «Καποδιστρία» ἐν Κερκύρᾳ ὑπὸ τοῦ λίαν ἐπαξίως διευθύνοντος αὐτὸ ἀκαμάτου καὶ ῥέκτου καθηγητοῦ κ. Λ. Βλάχου, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπονομὴν τῶν βραβείων τοῦ σχολ. ἔτους 1893—94.

Λυπούμεθα δὲ, διότι ἐλλείψει χώρου ἀδυνατοῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὸν ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ, ὅπως πάντες καὶ γονεῖς καὶ τέκνα ἴδωσιν ὁποίας προόδους καὶ ἀγλαοὺς καρποὺς ἐπέφερεν ἡ ἐξειδασμένη ἱκανότης τοιούτου ἀξιολόγου διευθυντοῦ, ἡ κάλλιστα διοργανωμένη ἀπὸ εἰκοσαετίας τάξις καὶ ἡ λαμπρὰ ὁδὸς, ἣν ἠκολούθησεν. Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ συγχαρῶμεν πάντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν πρόοδον τοιούτου λαμπροῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ νὰ εὐχηθῶμεν, ὅπως οἱ ἀγῶνες των ἀποδῶσιν ἀντάξιοι τῶν κόπων των. Φρίξ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Αἴνιγμα 349.

Τὸ πρῶτον μ' ἀναφέρεται ὡς βασιλέως γόνος,
ὅστις αἰτία ἔγινε πολὺ σκληροῦ ἀγῶνος.
Ὅπως κορέσῃ τὰς αἰσχρὰς δ' ὀρέξεις του καὶ πάθη,
ἐθέρισ' ἥρωας πολλοὺς ἀνηλέως ἡ σπάθη.
Τὰ δὲ δύο τελευταῖα ν' ἀφαιρέσῃς ἂν θελήσῃς,
καὶ τὸ σίγμα διὰ τοῦ ἄλφα τότε ν' ἀντικαταστήσῃς,
Θέλεις ἰδῇ ἄνθος τερπνὸν κι' εὐῶδες 'στοὺς ἀνθῶνας,
πρὸς τούτοις δὲ φαινόμενον εἰς στήθη δεσποινῶν μας.
Τὸ δὲ ὅλον μοῦ πρωτεύουσα καὶ εἰς τὸν κολοφῶνα,
τοῦ μεγαλείου φθάσασα κατὰ τὸν νῦν αἰῶνα.

Αἴνιγμα 350.

Καλοῦσ' με τὸ μέγιστον κακόν, φεῦ! πρὸς τοῖς ἄλλοις,
Εἶμ' ἀναγκαιότατον,
Καὶ ἐπιθυμητότατον,
Μικροῖς τε καὶ μεγάλοις.
Τὸ πρῶτον δε ψηφίον μου καὶ ἔσχατον ἐπίσης,
παραλαβών, ὦ φίλτατε, τότε θὰ σχηματίσῃς,
Παρ' οὗτινος ἐκτρέφεσαι
Κι' ἐν ᾧ Ἄχ! καταστρέφεσαι.

Πρόβλημα 351.

Πατὴρ τις εἶχεν 7 υἱούς· ἐρωτηθεὶς δὲ ποτὲ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ τετάρτου, τοῦ μόνου ἐπιζῶντος, ἀπεκρίθη, ὅτι «ὅλων τῶν υἱῶν μου τὰ ἔτη ὁμοῦ προσθετόμενα, συμποσοῦνται εἰς 119, ἀλλ' ἕκαστος υἱός μου, ὑπερτερεῖ τὸν ἕτερον κατὰ 4 ἔτη.» Ποία ἡ ἡλικία τοῦ τετάρτου υἱοῦ;

Σμύρνη 1894. Γεώρ. Οὐδινώτης.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 φύλλῳ αἰνιγμάτων.

339. Αἴνιγμα. Τὸ γράμμα Σ.

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ Δ. Πέρδικας ἐκ Σύρου, ὁ Ν. Μανωλόπουλος ἐκ Πατρῶν καὶ ὁ κ. Διον. Σαραντάρης ἐκ Πειραιῶς.

340. Ἱστορικὸν πρόβλημα.

1. Μηλτιάδης, 2. Ὄλυμπος, 3. Νέστωρ, 4. Ἑλλάς, 5. Μαίανδρος, 6. Βόλγας, 7. Ἄργος, 8. Σύκον, 9. Ἰθάκης καὶ 10. Ἀστήρ, = Μονεμβασία.

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ κ. Δ. Πέρδικας ἐκ Σύρου καὶ ὁ κ. Διον. Σαραντάρης ἐκ Πειραιῶς.

341. Αἴνιγμα. Κύθηρα.—Θήρα.

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ Δ. Πέρδικας ἐκ Σύρου, ὁ Ν. Μανωλόπουλος ἐκ Πατρῶν, ἡ Δίς Ἑλένη Ἀργυρίου ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ὁ Γεώρ. Μάνθος ἐκ Τριπόλεως.

342. Πρόβλημα.

Ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς θέσεων εἶναι 12, ὁ μικρότερος δὲ 1. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι 1, τότε οἱ ἐν τῷ προβλήματι ἀριθμοί, ὅταν δὲ 12, τότε ἄνδρες θὰ ἦναι 1757, τηλεβόλα 26, θωρηκτὰ 7, τορπιλλοφόρα 3.

Ἔλυσεν αὐτὸ ὁ Δ. Πέρδικας ἐκ Σύρου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ „ΦΥΣΕΩΣ"

Γ. Φ. *Μεσσήνην*. Ζητουμένους ἀριθμοὺς ἀπεστείλαμεν ὑμῖν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα. — Α, Σ. *Πάτρας*. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἐπέμψαμεν μετὰ δελταρίου μας. — Ν. Π. Κ. *Σῦρον*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Χρυσόδετον τόμον προσεχῶς στέλλομεν. Ἡσυχεῖτε. — Ε. Ν. Τ. *Βάρνα*. Μάλιστα, εὐχαρίστως δεχόμεθα καὶ σᾶς ἐγράψαμεν. — Θ. Ο. *Σμύρνην*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη, ἔχει καλῶς. Ἀποροῦμεν διὰ καθυστέρησιν φύλλων, ἐνῶ πάντων στέλλονται ὁμοῦ. Ἐστείλαμεν αὐτὰ ἐκ νέου. Ἡσυχεῖτε. — Γ. Α. *Πειραιᾶ*. Ἐλήφθη, ἀλλὰ μὴ ἔχετε ἐξαιρετικὴν ἀπαίτησιν, διότι πάντες συνδρομηταὶ ἴσοι, ἄλλως τε καὶ ἡ ὕλη ἑκάστου φύλλου πρὸ 15 ἡμερῶν ἑτοιμάζεται. — Ἀ. Δ. Α. *Ἀλμυρόν*. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Ἀπόδειξις ἐν παρόντι φύλλῳ. — Μ. Θ. *Ἀναπά*. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. — Α. Γ. Α. *Ἀργοστόλιον*. Ἐπιστολὴ μὲ περιεχόμενα ἐλήφθη, Εὐχαριστοῦμεν, γράφομεν. — Γ. Φ. *Κάϊρον*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Σᾶς ἐνεγράψαμεν ἀμφοτέρους. Ἡσυχεῖτε. Γράφομεν. — Ε. Β. *Πορτ-Σαΐτ*. Ἐπιστολὴ μὲ συνδρομὴν ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν δι' εὐγενῆ προθυμίαν σας. — Κ. Α. *Κάϊρον*. Καλῶς. Ἀναμένομεν. — V. V. R. Paris. Lettre reçu. Repondrai prochainement. —Θ. Μ. *Πάτρας*. Τί ἐγίνατε; Ἀναμένομεν ἐπιστολήν σας.—Μ. Κ. *Φάρσαλα*. Ἐπιστολαὶ ἐλήφθησαν. Συγγνώμην διὰ λάθος. Γράφομεν.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ „ΦΥΣΕΩΣ"
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΤΟΥ 1895 ΕΤΟΥΣ

Ἤτοι ἐτησία ἐπιστημονικὴ ἐπισκόπησις τῶν νεωτέρων φυσικῶν καὶ περιέργων φαινομένων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων.

Μετὰ λαμπρῶν σχετικῶν καλλιτεχνικῶν εἰκόνων.

ΥΠΟ

ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗ

Διευθυντοῦ τοῦ ἑβδομαδιαίου εἰκονογραφημένου περιοδικοῦ ἡ «Φύσις» καὶ ἀνωτέρου ὑπαλλήλου παρὰ τῇ Γεν. Διευθύνσει τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ—ΕΠΙΣΤΗΜΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἀπὸ τοῦ ἐλευσομένου ἔτους 1895 ἡ «Φύσις» ἐγκαινίζει νέον εἶδος ἐτησίου ἡμερολογίου ὅλως πρωτοτύπου, καινοφανοῦς καὶ χρησιμοτάτου διὰ πάντας τοὺς ἑαυτῆς πολυπληθεῖς ἀναγνώστας καὶ συνδρομητάς, ὅπερ προώρισται νέαν φάσιν καὶ ζωὴν νὰ δώσῃ τῇ παρ' ἡμῖν ὁλονὲν ἀναπτυσσομένῃ πνευματικῇ δράσει. Ἡ διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» φρονοῦσα, ὅτι ἡ παρ' ἡμῖν πνευματικὴ πρόοδος, ἑδραζομένη ἐπὶ τῆς νεωτέρας παρατηρήσεως καὶ ἐξιχνεύσεως τῶν φυσικῶν, ἀλύτων ἔτι ἡμῖν μυστηρίων καὶ φαινομένων τῆς Φύσεως, ἀποτελεῖ ἰδιάζον προσὸν καὶ διακαὲς μέλημα παντὸς φιλοπροόδου, κατοίκου τῆς αἰνιγματώδους ταύτης κατοικίας μας καὶ τῆς ἔτι ἀνεξιχνιάστου ὑπάρξεώς μας ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, καὶ ἔχουσα δι' ἐλπίδος, ὅτι ἡ πιστὴ καὶ ἀκριβὴς ἀφήγησις τούτων, θέλει τὰ μέγιστα ἱκανοποιήσει πάντας καὶ συντελέσει εἰς τὴν εὐρυτέραν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ μελέτην τῶν μυστηρίων τούτων, ἀπεφάσισε διὰ πάσης θυσίας, κόπου καὶ μόχθου νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν ἐτησίου τοιούτου πονήματος τόσον κοινωφελοῦς, ὅσον καὶ τερπνοτάτου, ὅπερ ὁμολογουμένως προώρισται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν παρατηρητικὸν καὶ φιλοπερίεργον ζῆλον παντὸς φιλοπροόδου καὶ φιλομούσου, πεποιθυῖα καὶ ἐπὶ τὴν ὑποστήριξιν πάντων τῶν ἑαυτῆς ἀναγνωστῶν.

Ἡμερολόγιον τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον χρήσιμον καὶ πάγκοινον, πᾶς τις βεβαίως θὰ ἐπιθυμήσῃ ν' ἀποκτήσῃ καὶ οὐδεὶς ἀναμφιλέκτως θ' ἀποκρούσῃ ἰδέαν τοσοῦτον ὠφέλιμον καὶ ἐπιτυχῆ.

Τὸ Ἡμερολόγιον λοιπὸν τῆς «Φύσεως» ἐκδίδεται λίαν προσεχῶς, θὰ περιέχῃ ἀντικείμενα καὶ τὰς λύσεις προβλημάτων λίαν περιέργων καὶ τερπνοτάτων, ὑπὸ ἔποψιν σπουδῆς καὶ ἀποταμιεύσεως γνώσεων, θὰ διαπραγματεύεται περὶ πολλῶν τέλος ζητημάτων, οἷον κεραυνῶν, ἠλεκτρικῶν καὶ μαγνητικῶν προβλημάτων, οὐρανίων σωμάτων, τῆς γῆς μας, περιέργων τοπείων, ἀεροστάτων, φυσικῶν φαινομένων, ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων κλπ. καὶ θὰ ἀναπληρώσῃ οὕτω κενὸν τέως αἰσθητὸν τῇ παρ' ἡμῖν προϊούσῃ νεότητι καὶ φιλοπεριέργῳ τάσει.

Ἡ τιμή του ὡρίσθη τῶν μὲν ἁπλῶν εἰς δρ. 2 ἐξαιρετικῶς διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Φύσεως» καὶ δρ. 3 διὰ τοὺς μὴ τοιούτους. Τῶν δὲ χρυσοδέτων εἰς δρ. 3 διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Φύσεως» καὶ δρ. 4 διὰ τοὺς μὴ τοιούτους. Διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαμένοντας αἱ τιμαὶ αὗται νοοῦνται εἰς φράγκα χρυσᾶ.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἀπόκτησιν τοῦ Ἡμερολογίου τῆς «Φύσεως» νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγκαίρως τῇ Διευθύνσει τῆς «Φύσεως», συναποστέλλοντες καὶ τὸ τίμημα αὐτοῦ.

ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ